บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ที่มุ่งศึกษาตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การของครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส โดยใช้รูปแบบการศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุ (Path analysis) เพื่อในการวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการอย่างสูงสุด ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การพิทักษ์สิทธิ์ตัวอย่าง
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

Prince of Songkla University Pattani Campus

1.ประชากร (Population)

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรคือ ข้าราชการครู ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส มีจำนวนข้าราชการครู ทั้งหมด 10,943 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564 วันที่สืบค้น 10 ตุลาคม 2564) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1) ข้าราชการครูจังหวัดปัตตานี จำนวน 3,565 คน

2) ข้าราชการครูจังหวัดยะลา จำนวน 2,733 คน

3) ข้าราชการครูจังหวัดนราธิวาส จำนวน 4,645 คน

1.2 ตัวอย่าง (Sample) การเลือกขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้มีแนวทางโดยการกำหนดขนาดของตัวอย่างในการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เลือกข้าราชการครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนประชากรทั้งหมด 10,943 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564 วันที่สืบค้น 10 ตุลาคม 2564)

ขั้นตอนที่ 2 ขนาดของตัวอย่าง (Sample size) ในการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม LISREL ทำให้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้แนวคิดของ Hair et al. (1998, อ้างถึงใน บุญโรม สุวรรณพาหุ, 2557) ที่เสนอว่าอัตราส่วนในการกำหนดขนาดของตัวอย่าง ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา อัตราส่วนระหว่างจำนวนตัวอย่างที่ตอบมาตรวัดและจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าควรมีอย่างต่ำ 5 คน ต่อ 1 พารามิเตอร์ สำหรับการวิเคราะห์โมเดลการวัด ส่วนการวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรอัตราส่วนระหว่างจำนวนตัวอย่างที่ตอบมาตรวัดและจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าควรมีอย่างต่ำ 10 คน ต่อ 1 พารามิเตอร์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวอย่าง 10 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์ซึ่งมีจำนวน 54 พารามิเตอร์

ดังนั้นขนาดตัวอย่างครั้งนี้มีจำนวน 540 คน และเพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มขนาดตัวอย่างในการวิจัยอีก 10 % เป็นขนาดของตัวอย่างทั้งสิ้น 594 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 557 ชุด (93.77%) ซึ่งเป็นตัวอย่างที่อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.3 การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

ขนาดตัวอย่างตัวอย่างครั้งนี้คือ 594 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยมีแนวทางดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีสัดส่วนของประชากรแบ่งออกเป็น 3 จังหวัด ดังตาราง 2

Prince of Songkla University Pattani Campus

ตาราง 2 จำนวนสัดส่วนประชากรและตัวอย่างในแต่ละจังหวัด

จังหวัด	**ประชากร (คน)**	**ตัวอย่าง**		
		จำนวนแบบสอบถาม	**แบบสอบถามที่ได้รับคืน**	**คิดเป็นร้อยละ**
ปัตตานี	3,565	194	182	93.81
ยะลา	2,733	148	137	92.57
นราธิวาส	4,645	252	238	94.44
รวม	**10,943**	**594**	**557**	**93.77**

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนในแต่ละจังหวัดที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยแต่ละขนาดของโรงเรียนแบ่งได้ ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แบ่งออกเป็น

โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1 - 120 คน

โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121 – 600 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 601 – 1,500 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1501 คนขึ้นไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น

โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1 - 499 คน

โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1,500 – 2,499 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ตามรายชื่อโรงเรียนในแต่ละจังหวัด และตามแต่ละขนาดโรงเรียน เพื่อให้ได้จำนวนโรงเรียนแบ่งตามสังกัดสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ขนาดโรงเรียน ขนาดละ 1 แห่ง แยกเป็นจังหวัด เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีโอกาสเป็นตัวอย่างเท่า ๆ กัน ได้จำนวนตัวอย่าง ดังนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนตัวอย่างรายชื่อโรงเรียนแบ่งตามจังหวัดที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ขนาดโรงเรียนขนาดละ 1 แห่ง

จังหวัด	ขนาดโรงเรียน	ชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้	ประชากร	ตัวอย่าง		
				จำนวนแบบสอบถาม	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
สพป. ปัตตานี	เล็ก	โรงเรียนวัดสุนทรวารี	7	5	5	100.00
	กลาง	โรงเรียนบางมะรวด	28	21	21	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

จังหวัด	ขนาดโรงเรียน	ชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้	ประชากร	ตัวอย่าง		
				จำนวนแบบสอบถาม	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
<u>สพป.</u> ปัตตานี	ใหญ่	โรงเรียนอนุบาลปัตตานี	74	56	52	92.86
	ใหญ่พิเศษ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
<u>สพม.</u> ปัตตานี	เล็ก	โรงเรียนปทุมคงคาอนุสรณ์	10	8	8	100.00
	กลาง	โรงเรียนสายบุรีแจ้งประชาคาร	26	20	19	95.00
	ใหญ่	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
	ใหญ่พิเศษ	โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล	111	84	77	91.67
<u>สพป.</u> ยะลา	เล็ก	โรงเรียนบ้านตาแซะ	11	4	4	100.00
	กลาง	โรงเรียนบ้านท่าสาป	20	8	8	100.00
	ใหญ่	โรงเรียนอนุบาลยะลา	67	28	28	100.00
	ใหญ่พิเศษ	โรงเรียนนิบงชนูปถัมภ์	80	33	29	87.88

Prince of Songkla University Pattani Campus

ตาราง 3 (ต่อ)

จังหวัด	ขนาดโรงเรียน	ชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้	ประชากร	ตัวอย่าง		
				จำนวนแบบสอบถาม	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
<u>สพม.</u> ยะลา	เล็ก	โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง 2	12	5	5	100.00
	กลาง	โรงเรียนสตรียะลา	60	25	23	92.00
	ใหญ่	โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง	109	45	40	88.89
	ใหญ่พิเศษ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
สพป. นราธิวาส	เล็ก	โรงเรียนบ้านค่าย	17	14	14	100.00
	กลาง	โรงเรียนอนุบาลระแงะ	25	20	20	100.00
	ใหญ่	โรงเรียนอนุบาลนราธิวาส	56	45	43	95.56
	ใหญ่พิเศษ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
<u>สพม.</u> นราธิวาส	เล็ก	โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ บางปอประชารักษ์	19	15	15	100.00
	กลาง	โรงเรียนตากใบ	27	22	21	95.45
	ใหญ่	โรงเรียนนราสิกขาลัย	61	49	46	93.88

Prince of Songkla University Pattani Campus

ตาราง 3 (ต่อ)

จังหวัด	ขนาดโรงเรียน	ชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้	ประชากร	ตัวอย่าง		
				จำนวนแบบสอบถาม	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
สพม. นราธิวาส	ใหญ่พิเศษ	โรงเรียนนราธิวาส	109	87	79	90.80
รวม		**20 โรงเรียน**	**929**	**594**	**557**	**93.77**

1.3 เกณฑ์การคัดเข้า ได้แก่

1. เป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ใน 3 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.)

2. มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์การคัดออก ได้แก่

1. ข้าราชการครูที่อยู่ระหว่างการลาทุกประเภท
2. ข้าราชการครูที่ช่วยงานราชการทุกประเภท

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาทำงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รายได้ต่อเดือน ความพอเพียงของรายได้ ตำแหน่งทางวิชาการ และภูมิลำเนา

2.2 แบบสอบถามบรรยากาศองค์การ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงเพิ่มเติมจากแบบสอบถามของวิมลรัตน์ ครองมงคล (2555) ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวของ Stringer (2002, อ้างถึงใน วิมลรัตน์ ครองมงคล, 2555) โดยมีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม .30 ถึง .76 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแอลฟ่าของครอนบาค (α) .70 ถึง .80 ซึ่งแบบสอบถามใช้กับข้าราชการในหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 170 คน ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านโครงสร้าง จำนวน 4 ข้อ
2. ด้านมาตรฐาน จำนวน 4 ข้อ
3. ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 4 ข้อ
4. ด้านการเห็นคุณค่า จำนวน 4 ข้อ
5. ด้านการสนับสนุน จำนวน 4 ข้อ
6. ด้านความผูกพัน จำนวน 4 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามเชิงบวกและเชิงลบ 24 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังตาราง 4

ตาราง 4 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามบรรยากาศองค์การ

ระดับความคิดเห็น	**ระดับเกณฑ์คะแนน**	
	ข้อคำถามเชิงบวก	**ข้อคำถามเชิงลบ**
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

Prince of Songkla University Pattani Campus

หลักเกณฑ์ในการให้คะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้นใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นตามสูตร ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2540 อ้างถึงใน วิมลรัตน์ ครองมงคล, 2555)

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.80$$

จากการพิจารณาดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดระดับบรรยากาศองค์การ ดังนี้

ช่วงคะแนน	**ความหมาย**
4.21 ถึง 5.00	บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับดีมาก
3.41 ถึง 4.20	บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับดี
2.61 ถึง 3.40	บรรยากาศอยู่องค์การในระดับปานกลาง
1.81 ถึง 2.60	บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับไม่ดี
1.00 ถึง 1.80	บรรยากาศองค์การในระดับไม่ดีมาก

ตัวอย่างข้อคำถามของแบบสอบถามบรรยากาศองค์การ

ตาราง 5 ตัวอย่างข้อคำถามของแบบสอบถามบรรยากาศองค์การ

ข้อ	**ข้อความ**	**เห็นด้วยอย่างยิ่ง**	**เห็นด้วย**	**ไม่แน่ใจ**	**ไม่เห็นด้วย**	**ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง**
	<u>ด้านโครงสร้าง</u>					
1	ลักษณะงานในองค์การของท่านถูกกำหนด อย่างชัดเจนและมีโครงสร้างที่เป็นเหตุ เป็นผล					
2	ผลงานของท่านไม่เป็นไปตามเป้าหมายเนื่องจากการขาดการทำให้เป็นระบบและการวางแผนงาน					
3	ในบางโครงการที่ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ท่านไม่แน่ใจว่าใครคือผู้บังคับบัญชาของท่าน					

Prince of Songkla University Pattani Campus

3.3 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตในการทำงาน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนาจากแบบสอบถามของณัฐธยาน์ น้อยคำลือ (2556) ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Huse and Commings (1985, อ้างถึงใน ณัฐธยาน์ น้อยคำลือ, 2556) โดยมีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม .25 ถึง .75 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแอลฟ่าของครอนบาค (α) .85 ถึง .97 ซึ่งแบบสอบถามใช้กับข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 ตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 132 คน ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้

1. ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม จำนวน 4 ข้อ
2. สิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย จำนวน 4 ข้อ
3. การพัฒนาความสามารถของบุคคล จำนวน 4 ข้อ
4. ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน จำนวน 4 ข้อ
5. บูรณาการทางสังคม จำนวน 4 ข้อ
6. ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน จำนวน 4 ข้อ
7. ความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงาน จำนวน 4 ข้อ
8. การปฏิบัติงานในสังคม จำนวน 4 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 32 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังตาราง 6

Prince of Songkla University Pattani Campus

ตาราง 6 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ระดับความคิดเห็น	ระดับเกณฑ์คะแนน
ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด	5
ตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก	4
ตรงกับความคิดเห็นของท่านปานกลาง	3
ตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย	2
ตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด	1

เกณฑ์ในการประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตาม Likert (1961, อ้างถึงใน ณัฐธยาน์ น้อยคำลือ, 2556) โดยถือเกณฑ์ในการประเมินเป็นคะแนนดังนี้

ช่วงคะแนน	**ความหมาย**
4.50 ถึง 5.49	คุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 ถึง 4.49	คุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับมาก
2.50 ถึง 3.49	คุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 ถึง 2.49	คุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับน้อย
1.00 ถึง 1.49	คุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ตาราง 7 ตัวอย่างแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ข้อ	**ข้อความ**	**มากที่สุด**	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
	<u>ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม</u>					
1	ท่านพึงพอใจต่อการปรับเงินเดือนและมีความเป็นธรรม					
2	ท่านได้รับเงินเดือนอย่างยุติธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น					
3	เงินเดือนที่ได้รับพอเพียงกับค่าใช้จ่าย					

Prince of Songkla University Pattani Campus

3.4 แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนาจากแบบสอบถามของ มุกดา คำอานา (2557) ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Cooke and Lafferty (1989, อ้างถึงใน มุกดา คำอานา, 2557) โดยมีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม .60 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแอลฟ่าของครอนบาค (α) .80 ถึง .92 ซึ่งแบบสอบถามใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 144 คน ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. มิติเน้นความสำเร็จ จำนวน 4 ข้อ
2. มิติเน้นสัจการแห่งตน จำนวน 4 ข้อ
3. มิติเน้นบุคคลและการสนับสนุน จำนวน 4 ข้อ
4. มิติมุ่งไมตรีสัมพันธ์ จำนวน 6 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 18 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังตาราง 8

ตาราง 8 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การ

ระดับความคิดเห็น	ระดับเกณฑ์คะแนน
มีการปฏิบัติมากที่สุด	5
มีการปฏิบัติระดับมาก	4
มีการปฏิบัติระดับปานกลาง	3
มีการปฏิบัติระดับน้อย	2
มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด	1

Prince of Songkla University Pattani Campus

เกณฑ์ในการประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตาม Likert (1961, อ้างถึงใน อ้างถึงใน มุกดา คำอานา, 2557) โดยถือเกณฑ์ในการประเมินเป็นคะแนนดังนี้

ช่วงคะแนน	ความหมาย
4.50 – 5.00	วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับน้อยมาก

ตัวอย่างข้อคำถามของแบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การ

ตาราง 9 ตัวอย่างข้อคำถามของแบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การ

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ด้านมุ่งเน้นความสำเร็จ</u>					
1	สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน					
2	ท่านมีการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ					
3	ในหน่วยงานของท่าน มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความขยัน หมั่นเพียรและกระตือรือร้นในการทำงาน					

3.5 แบบสอบถามความผูกพันต่อองค์การ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนาจากแบบสอบถามของจิระวัฒน์ ตันสกุล (2558) ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Allen and Meyer (1990, อ้างถึงใน จิระวัฒน์ ตันสกุล, 2558) โดยมีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม .26 ถึง .87 และมีค่าความความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแอลฟ่าของครอนบาค (α) .85 ถึง .93 ซึ่งแบบสอบถามใช้กับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 2,243 คน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความผูกพันต่อวิชาชีพ จำนวน 18 ข้อ
2. ด้านความผูกพันต่อโรงเรียน จำนวน 17 ข้อ
3. ด้านความผูกพันต่อผู้เรียน จำนวน 9 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามเชิงบวกและเชิงลบ 45 ข้อ ซึ่งเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังตาราง 10

Prince of Songkla University Pattani Campus

ตาราง 10 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความผูกพันต่อองค์การ

ระดับความคิดเห็น	ระดับเกณฑ์คะแนน	
	ข้อคำถามเชิงบวก	ข้อคำถามเชิงลบ
ระดับความรู้สึก/พฤติกรรมมากที่สุด	5	1
ระดับความรู้สึก/พฤติกรรมมาก	4	2
ระดับความรู้สึก/พฤติกรรมปานกลาง	3	3
ระดับความรู้สึก/พฤติกรรมน้อย	2	4
ระดับความรู้สึก/พฤติกรรมน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตาม Likert (1961, อ้างถึงใน อ้างถึงใน จิระวัฒน์ ตันสกุล, 2558) โดยถือเกณฑ์ในการประเมินเป็นคะแนนดังนี้

ช่วงคะแนน	ความหมาย
4.50 ถึง 5.00	ความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับสูงมาก
3.50 ถึง 4.49	ความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับสูง
2.50 ถึง 3.49	ความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 ถึง 2.49	ความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับต่ำ
1.00 ถึง 1.49	ความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับต่ำมาก

Prince of Songkla University Pattani Campus

ตัวอย่างแบบสอบถามความผูกพันต่อองค์การ

ตาราง 11 ตัวอย่างแบบสอบถามความผูกพันต่อองค์การ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/พฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
	<u>ความผูกพันต่อวิชาชีพ</u>					
1	ข้าพเจ้าเชื่อว่าวิชาชีพครูมีความสำคัญในการพัฒนาคน					

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก/พฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
	<u>ความผูกพันต่อวิชาชีพ</u>					
2	ข้าพเจ้าเชื่อมั่นและศรัทธาในวิชาชีพครูมาโดยตลอด					
3	ข้าพเจ้าเชื่อว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับจากสังคม					

3. ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร บทความวิจัย รายงานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การ บรรยากาศองค์การ คุณภาพชีวิตในการทำงาน วัฒนธรรมองค์การ และรายละเอียดที่เกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ พร้อมทั้งดำเนินการกำหนดนิยามและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการ

2. ผู้วิจัยได้คัดเลือกเครื่องมือแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องสำหรับการวัดตัวแปรในการศึกษา จากงานวิจัยที่ผ่านมา

3. จากนั้นนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบการใช้ภาษา และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่มุ่งวัด (Item Objective Congruence: IOC)

4. นำผลการตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่มุ่งวัด (Item Objective Congruence : IOC) เป็นรายข้อ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคือค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้ต้องมีค่ามากกว่า 0.50 (IOC>0.50) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560) จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับลักษณะที่มุ่งวัดผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

Prince of Songkla University Pattani Campus

ซึ่งการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหามีหลักเกณฑ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาอย่างมีระบบโดยมีลักษณะการให้คะแนน ดังต่อไปนี้

+1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับคำนิยามเชิงปฏิบัติการ

0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับคำนิยามเชิงปฏิบัติการ

-1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับคำนิยามเชิงปฏิบัติการ

ซึ่งข้อคำถามต้องมีค่าดัชนี IOC มากกว่า 0.5 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับโครงสร้างและนิยามของตัวแปรที่ต้องการวัด (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560) โดยจากผลการพิจารณาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ข้อคำถามส่วนใหญ่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 - 1.00 และมีเพียงข้อคำถามแบบสอบถามความผูกพันต่อองค์การ ด้านความผูกพันต่อผู้เรียน เพียงข้อเดียวที่ไม่ผ่านเกณฑ์ โดยมีค่าดัชนีเพียง 0.20

5. ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในเครื่องมือตามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับข้าราชการครูแห่งหนึ่งที่ไม่ได้อยู่ในตัวอย่างจำนวน 60 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยการคำนวณค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) เพื่อหาค่าความเที่ยงของแต่ละองค์ประกอบและค่าความเที่ยงทั้งฉบับจะต้องมีค่าที่คำนวณได้ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเครื่องมือที่ใช้นั้นมีความเชื่อมั่นสูงเพียงพอที่จะเชื่อถือได้จริง (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560) ซึ่งจากการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง .77 - .97 โดยค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัยมีความเหมาะสมในการดำเนินการวิจัย ดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม ฉบับ/ร้ายด้าน	ข้อคำถาม	จำนวนข้อคำถาม	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ความผูกพันต่อองค์การ			**.97**
1. ด้านความผูกพันต่อวิชาชีพครู	1-18	18	.94
2. ด้านความผูกพันต่อโรงเรียน	19-35	17	.99
3. ด้านความผูกพันต่อผู้เรียน	36-44	9	.96

ตาราง 12 (ต่อ)

แบบสอบถาม ฉบับ/ร้ายด้าน	ข้อคำถาม	จำนวนข้อคำถาม	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
บรรยากาศองค์การ			**.97**
1. ด้านโครงสร้าง	1-4	4	.94
2. ด้านมาตรฐาน	5-8	4	.90
3. ด้านความรับผิดชอบ	9-12	4	.96
4. ด้านการเห็นคุณค่า	13-16	4	.94
5. ด้านการสนับสนุน	17-20	4	.82
6. ด้านความผูกพัน	21-24	4	.80
คุณภาพชีวิตในการทำงาน			**.95**
1. ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม	1-4	4	.93
2. สิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	5-8	4	.92
3. การพัฒนาความสามารถของบุคคล	9-12	4	.94
4. ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน	13-16	4	.91
5. บูรณาการทางสังคม	17-20	4	.89
6. ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	21-24	4	.77
7. ความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงาน	25-28	4	.93
8. การปฏิบัติงานในสังคม	29-32	4	.93
วัฒนธรรมองค์การ			**.95**
1. มิติเน้นความสำเร็จ	1-4	4	.91
2. มิติเน้นสัจการแห่งตน	5-8	4	.92
3. มิติเน้นบุคคลและการสนับสนุน	9-12	4	.81
4. มิติมุ่งไมตรีสัมพันธ์	13-18	6	.96

Prince of Songkla University Pattani Campus

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในการวิจัยกับผู้อำนวยการของโรงเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทางคณะและแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปแจกกับตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยและการตอบแบบสอบถามให้ตัวอย่างเข้าใจอย่างชัดเชน เมื่อผู้เข้าร่วมเข้าใจดีแล้ว จึงให้ดำเนินการตอบแบบสอบถาม

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5.การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

1. เก็บข้อมูลภายหลังได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาการวิจัยในมนุษย์ และได้รับอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยแจ้งเรื่องการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารชี้แจงการเข้าร่วมวิจัย ซึ่งได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย รายละเอียดและขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติ ประโยนชน์คาดว่าจะได้รับ โดยในระหว่างการวิจัยผู้เข้าร่วมการวิจัยสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา โดยไม่จำเป็นต้องระบุเหตุผล และจะไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อสิ้นสุดการวิจัย แบบสอบถามทั้งหมดจะถูกนำไปทำลายอย่างปลอดภัย อีกทั้งในการนำเสนองานวิจัย จะไม่นำเสนอข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัยแก่สาธารณะ แต่จะวิเคราะห์และนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติพื้นฐาน

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนาของตัวอย่างได้แก่ จำนวนและร้อยละ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์การกระจายความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะแบ่งเป็น 2 ส่วน ซึ่งส่วนแรกจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบรรยากาศองค์การ ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ระดับวัฒนธรรมองค์การ และระดับความผูกพันต่อองค์การ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน (S.D.) และส่วนที่สองจะวิเคราะห์ภาพรวมทั้งหมดซึ่งเป็นการวิเคราะห์ค่าความตรงของโมเดล และวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ (Path Analysis) เพื่อทดสอบค่าตัวแปรภายนอกว่ามีอิทธิพลต่อตัวแปรภายในหรือไม่ ซึ่งเป็นการทดสอบการมีนัยสำคัญของค่าอิทธิพลความผูกพันต่อองค์การของครูที่ปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยโปรแกรม Lisrel ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร หาค่าความสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรทุกตัวที่กำหนดอยู่ในโมเดลเชิงสาเหตุ เพื่อให้ได้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อให้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล

2. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลอิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการใช้โปรแกรม Lisrel ทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ ด้วยวิธีไลด์ลิฮูดสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate: ML)

3. ตรวจสอบค่าสถิติวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Measures) เพื่อตรวจสอบความตรงในภาพรวมของโมเดล ซึ่งนงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้ระบุไว้ด้วยกัน 4 ประเภท อันได้แก่

3.1 ค่าสถิติไคว์-สแควร์ (Chi-square Statistics) ซึ่งมีสมมติฐานทางสถิติที่ว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งถ้าหากค่าสถิติไคว์-สแควร์มีค่าเข้าใกล้ศูนย์หรือเท่ากับจำนวนองศาอิสระ (Degree of Freedom) จะแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลและข้อมูลเชิงประจักษ์

3.2 ดัชนีความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ซึ่งจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 ยิ่งค่าดัชนีความกลมกลืนเข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3 ดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เมื่อนำค่าดัชนี GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ ซึ่งรวมจำนวนตัวแปรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งถ้าค่าดัชนี AGFI เข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

Prince of Songkla University Pattani Campus

3.4 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษส่วน (Root Mean squared Residual: RMR) เป็นค่าที่ใช้เปรียบเทียบความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนี RMR ยิ่งเข้าใกล้ 0 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. ค่าความความคลาดเคลื่อน (Residual) การวิเคราะห์ค่าความคลาดเคลื่อนควบคู่กับดัชนีตัวอื่น ๆ เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งแต่ละแบบมีดังนี้

4.1 เมทริกซ์ความคลาดเคลื่อนในการเปรียบเทียบความกลมกลืนของโมเดล (Fitted Residuals Matrix) ระหว่างผลต่างของเมทริกซ์ S และ $\sum\Theta$ ซึ่งจะมีทั้งความคลาดเคลื่อนในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ซึ่งค่าดังกล่าวไม่ควรเกิน 2.00 อันจะแสดงถึงความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.2 คิวพล็อต (Q-plot) เป็นกราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนกับค่าควอไทล์ปกติ (Normal Quartiles) ซึ่งหากราฟมีความชันมากกว่าเส้นทแยงมุมแสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. ค่ารากกำลังสองความต่างโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เมื่อมีค่า .05 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แต่หากมีค่า .08 แสดงว่ามีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าประชากร

6. ดัชนีดัดแปลงโมเดล (Model Modification Indices) เป็นค่าที่ใช้ในการตัดสินใจปรับโมเดลให้ดีขึ้น

ตาราง 13 ค่าดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบค่าความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบค่าความสอดคล้องของโมเดล	**เกณฑ์ในการพิจารณา**
Chi-square / df	<2
Chi-square	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ >5
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)	>.90
ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)	>.90
ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR)	≤ .05
ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA)	≤ .05

ที่มา: สุภมาส อังศุโชติ และคณะ (2557)

Prince of Songkla University Pattani Campus